

Ainevaldkond: kunstiained
KUNSTIÕPETUS
II kooliaste

AINEKAVA ÜLDOSA	
Õppeaine nimetus	Kunstiõpetus
Koostaja(d)	Mare Kiisk, Kadri Kosk
Klass	II kooliaste (4. klass, 5. klass, 6. klass)
Õppeaine maht	4. klass - 2 tundi nädalas, 70 tundi aastas 5. klass - 1 tundi nädalas, 35 tundi aastas 6. klass - 1 tundi nädalas, 35 tundi aastas
ÕPPE-KASVATUSEESMÄRGID	
<p>II kooliastmes arendatakse edasi ja täiendatakse I kooliastmes õpitut. Tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooga eesmärgiga luua seoseid ja puutepunkte mineviku ja tänapäeva vahel. Loomingulistes kunstitöödes on suurem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisel. Õpilast kaasatakse rohkem õppeprotsessi kavandamisse (tehnikate, teemade valik, pildimaterjali otsimine jne). Kriitilise mõtlemise oskust ja ainealase keele arenemist toetavad erinevate mineviku ja kaasaja kunstiteoste vaatlemine ja analüüsimine tunnis, mis kinnistatakse samast tunnis ka praktilise tööga. Rõhutatakse läbitava ajastu kunsti olemuse tundmaõppimist ja rakendamist loovülesannetes.</p>	
ÕPPESISU	
<p>4. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Maali, joonistuse, kollaaži, skulptuuri, graafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted. Kompositsioon. Sümmeetria ja asümmeetria. Liikumise kujutamine. Perspektiiv. Disaini- ja kirjaõpetus. Erinevad kunstiliigid (skulptuur, maal, graafika ja tarbekunst). Koomiks. Eesti rahvakunst. Näiteid mineviku ja nüüdiskunsti teostest Eestis ja maailmas õpetaja valikul. Loodust säästva tarbimise põhimõtted. <p>5. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Pildi kompositsioon ja koloriit. Ruumilisuse kujutamine. Perspektiiv. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži ja digitaalgraafika tehnikad ja töövõtted. Erinevate kunstitehnikate kombineerimine. Emotsioonide edastamise võtted. Kunstiteose vaatlus. Erinevad mineviku ja nüüdiskunstiteosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiterminid. Disain, Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted. <p>6. klass</p> <ul style="list-style-type: none"> Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Kompositsiooni tasakaal, pingeline ja dominant. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri ja digitaalgraafika tehnikad ja töövõtted. Erinevate kunstitehnikate kombineerimine. Kunstiteose vaatlus ja analüüs. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid. Konkreetne ja abstraktne kunst. Erinevad mineviku ja nüüdiskunstiteosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiterminid. Muuseumite ja galeriide funktsioonid. Disain, eseme vormi ja funktsiooni seos. Loodust säästva tarbimise põhimõtted. Pildi, teksti, heli ja liikumise koosmõju, märgid ja sümbolid reklaamis ja meedias. 	
LÕIMING	
Eesti keel	Kunstist rääkides osalevad õpilased aruteludes arendades oma eneseväljendusoskusi ja õppides kasutama kunstikeelt.
Arvutiõpetus	Erinevate teksti- ja pilditöötlusprogrammide kasutamine erinevate tööde teostamiseks ja esitlemiseks.
Füüsika	Värvusõpetus. Materjalid (nt. paber, akvarellpaber, guaššvärv, akrüülvärv, sideaine jne)

Ajalugu	Teoseid vaadeldakse kindlas ajaloolises kontekstis: sündmused ja eluolu käsitletaval perioodil;
Loodusained	Näited ümbritsevast elusloodusest erinevate loovülesannete puhul: loodusfotograafia; sümmeetria ja asümmeetria looduses; keskkonnasäästlikud materjalid kunstis.
Matemaatika	Eesti rahvakunst ja geomeetrilised kujundid; kolmvaade.
Tööõpetus	Erinevate materjalide kasutamine; töökavandite ja –jooniste tegemine.
Muusikaõpetus	Kunstis on palju muusikaga kattuvad mõisted (kompositsioon, rütm, kontrastid); muusika järgi joonistamine.
ÜLDPÄDEVUSED	
Õpipädevus	seostada omandatud teadmisi varemõpituaga, planeerida õppimist, arvestada aega vastavalt enda oskustele.
Kultuuri- ja väärtuspädevus	väärtustada enda ja teiste tehtud tööd. Tajuda ja väärtustada kunstitegevust kui ainulaadset ja igäihele ainuomast, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust.
Enesemääratluspädevus	analüüsida enda nõrkusi ja tugevusi, osates neid erinevates olukordades rakendada. Arendada personaalset ja sotsiaalset identiteeti.
Suhtluspädevus	korrektse keelekasutusega enda seisukohtade visuaalne, kirjalik või suuline esitlemine ja põhjendamine.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	arendada teadlikust igäihe eripärast ja arvestada seda suhtlemisel.
Ettevõtlikkuspädevus	osata ideid teostada, probleeme loovalt lahendada, kasutades varemõpitud ja iseseisvalt eesmäärke seada ning plaane koostada.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust, rakendada reaallainetes omandatud erinevaid oskusi.
Digipädevus	Digitaalsete vahendeid kasutatakse info otsimiseks, esitluste tegemisel ja fotode töötlemisel.
LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Õpilases arendatakse oskust seada endale eesmäärke ning neid ellu viia. Arendatakse oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Õpilast suunatakse mõistma inimese sõltuvust loodusressurssidest ja väärtustama bioloogilist ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust. Õpilast suunatakse aru saama ja arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil ja ühtlasi võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Õpilast suunatakse väärtustama koostööd, kodanikualgatusi ja vabatahtlikkusele põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist. Õpilasele tutvustatakse ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suunatakse suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse.
Kultuuriline identiteet	Õpilast suunatakse mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana, käituma salliva ja lugupidavana teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist.

Teabekeskond	Õpilases arendatakse kriitilise teabeanalüüsi oskust, mõistma vahetu ja vahendatud info sarnasusi ning erinevusi. Õpilast suunatakse ära tundma oma teabevajadusi ja leidma endale sobivaid teabeotsingumeetodeid.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Õpilast suunatakse aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest. Pööratakse tähelepanu tehnoloogilise arengu positiivsetele kui ka negatiivsetele mõjudele ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes; Õpilast suunatakse kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat erinevate eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks
Tervis ja ohutus	Õpilast suunatakse teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega ning mõistma keskkonna mõju oma tervisele. Õpilasele tutvustatakse kuidas väärtustada liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.
Väärtused ja kõlblus	Õpilast suunatakse tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid, juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel.

ÕPPETEGEVUS

4. klass

- Loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel.
- Visandamine ja kavandamine. Kujutamine. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
- Ruumiliste kompositsioonide valmistamine.
- Kunstitehnikate loov kasutamine.
- Kunstiteoste (maalid, filmid, koomiksid) võrdlemine, nende üle arutlemine.
- Muuseumide ja näituste külastamine.

5. klass

- Loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel.
- Visandamine ja kavandamine. Oma tööde esitlemine ja valikute põhjendamine.
- Kunstitehnikate loov kasutamine.
- Digitaalsete tehnikatega tutvumine (võimalusel).
- Kunstiteoste (maalide, filmide, koomiksitate) võrdlemine, nende üle arutlemine.
- Muuseumide ja näituste külastamine (võimalusel).
- Õpetaja võib mõne tegevuse asendada referaadiga.

6. klass

- Loovad ja uurimuslikud rühma- ja individuaalsed tööd
- Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Katsetamine kujutamise reeglitega.
- Oma tööde esitlemine ja valikute põhjendamine.
- Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
- Kunstitehnikate loov kasutamine.
- Kunstiteoste analüüsimine ja võrdlemine, nende üle arutlemine.
- Muuseumide ja näituste külastamine (võimalusel).
- Õpetaja võib mõne tegevuse asendada referaadiga.

ÕPITULEMUSED

4. klassi lõpetaja:

- tunneb rõõmu loovast tegevusest;
- katsetab julgelt oma mõtete ja ideedega;
- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, animatsioon);
- otsib infot kunstiraamatutest ja teistest teabeallikatest;
- kirjeldab kunstiteost kasutades selleks ainealaseid mõisteid;
- mõtleb keskkonda säästvalt ja arvestab kaasõpilastega.

5. klassi lõpetaja

- tunneb rõõmu loovast tegevusest;
- katsetab julgelt oma mõtete ja ideedega;
- loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- rakendab oma töödes erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž)
- otsib infot erinevatest teabeallikatest;
- kirjeldab kunstiteost kasutades selleks ka ainealaseid mõisteid;
- mõtleb keskkonda säästvalt ja arvestab kaasõpilastega.

6. klassi lõpetaja

- tunneb rõõmu loovast tegevusest ja tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve;
- väljendab oma mõtteid ja ideid erinevate visuaalsete vahendite abil; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- kujutab/ kujundab nii vaatluste kui oma ideede põhjal ja kasutab selleks kompositsiooni baasoskusi;
- rakendab oma töödes erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur jne);
- kirjeldab ja võrdleb kunstiteoseid ja otsib infot eri teabeallikatest;
- mõtleb keskkonda säästvalt ja arvestab kaasõpilastega.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Hindamise peaesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Õpilane saab õppeaastas ühe kokkuvõtva hinde/kirjaliku tagasiside (hinnatakse üks kord poolaastas).

Positiivse kokkuvõtva hinde saamiseks peab õpilane esitama kõik kohustuslikud tööd. Enne uue töö alustamist teavitatakse õpilasi tööle esitatavatest nõuetest ja tingimustest. Nõutava arvestusliku soorituse taseme seab õpetaja, konkreetse ülesande eripära arvestades, igale tööle eraldi. Nõuetele mittevastava töö puhul, tagastab õpetaja töö õpilasele koos parandusettepanekutega ja õpilasel on võimalik töö uuesti esitada. Trimestrihinnet mõjutavad ka mittekohustuslikud tunnitööd (sh tundides osalemine).

Õpilastel on võimalus osaleda hindamise protsessis. See õpetab töid analüüsima ja väärtustama erinevaid lahendusi. Oluline on õpilase eneseanalüüsi toetamine – mida õpilane tundis ja õppis, mida ta soovib järgmisel korral teha teisiti jne – eesmärgiga toetada õpilase sisemist motivatsiooni.

Praktiliste tööde juures hinnatakse õpilase loovust ülesannete lahendamisel, töö kulgu alates töö kavandamisest kuni lõpptulemuseni ja saavutatud õpitulemusi. Lisaks võetakse hindamisel arvesse õpilase arengut, püüdlisust, töökultuuri ja arvestamist teiste õpilastega. Hindamise objektiks võib olla nii tööprotsess (sh kavandid, harjutused, visandid, pikemaajalise praktilise töö vaheetapid) kui valminud teos. Praktiliste tööde hindamise juures kasutatakse ka õpimapi või portfoolio formaati.

Uurimusliku sisuga töödes hinnatakse töö vastavust teemale ja etteantud vormistamise nõuetele, töö sisukust, töö esitlust ja oma valikute selgitamise ja põhjendamise oskust. Negatiivselt ei hinnata kirjalikes töödes esineda võivaid õigekirjavigu kuid need parandatakse.

KASUTATUD KIRJANDUS

Gabral, Hans (2004) Kunst IV – VI klassile. Tallinn: Koolibri.

Laanemäe, K., Lüsi, A., Purre, A., Tšekulajeva; J. (2011) Tähelepanu! Valmis olla! KUNST! 16 kunstiprojekti. Õpilaseraamat. Tallinn: MTÜ Loovalt tulevikku.

Laanemäe, K., Lüsi, A., Purre, A., Tšekulajeva; J. (2011) Tähelepanu! Valmis olla! KUNST! Õpetajaraamat. Tallinn: MTÜ Loovalt tulevikku ([digiversioon](#))

Rehepapp, M. 2012. Disainispikker. Tööraamat õpetajale. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia.

Ainevaldkond: kunstiained
KUNSTIÕPETUS
III kooliaste

AINEKAVA ÜLDOSA	
Õppeaine nimetus	Kunstiõpetus
Koostaja(d)	Kadri Kosk, Priit Allas
Klass	III kooliaste (7. klass, 8. klass)
Õppeaine maht	7. klass - 1 tundi nädalas, 35 tundi aasta 8. klass - 2 tundi nädalas, 70 tundi aasta
ÕPPE-KASVATUSEESMÄRGID	
<p>III astmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) ja vormilistest (värv, valgus, vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest. Loomingulistes töödes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja –stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja sõnalist infot. Kunsti käsitletakse visuaalse ning sotsiaalse keskkonna osana.</p>	
ÕPPESISU	
<p>7. klass Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika. Ruumilisuse kujutamine: perspektiiv. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt. joonistamine, maal, graafika, skulptuur, installatsioon, foto jne, vastavalt kooli võimalustele). Erinevate kunstitehnikate kombineerimine. Kujutamise viisid: stiliseerimine. Erinevad kirjatüübid. Sümbol pildi sõnumi kandjana. Kunstiteose vaatlus, mineviku kunstiteos uue kunstiteose lähtepunktina. Erinevad mineviku ja nüüdiskunstiteosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiterminid. Pildi, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Disain. Kunstnike praktiline töö. Kunst peegeldamas tehnoloogia arengut. Loodust säästva tarbimise põhimõtted.</p> <p>8. klass Kunstiteosed ja stiilid. Kunstiteose sõnum ja kontekst. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika. Väljendusvahendite vastavus ideele ja otsarvele. Inimese proportsioonid. Kujutamise viisid: abstraherimine, stiliseerimine ja deformeerimine. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt. joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon, foto jne, vastavalt kooli võimalustele) ja nende omavaheline kombineerimine. Kunstiteose vaatlus, lood ja sündmused uue kunstiteose lähtepunktina, näited õpetaja valikul. Kunstiterminid. Arhitektuur. Disain. Disainerite ja kunstnike praktiline töö. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Kunst ühiskonna arengu peegeldajana. Loodust säästva tarbimise põhimõtted. Olulisemad teemad kaasaja kunstis. Näited Eesti ja maailma kunstiajaloost.</p>	
LÕIMING	
Eesti keel	Eesti keel lõimub kunstiga pidevalt: kunstist rääkides osalevad õpilased aruteludes arendades oma eneseväljendusoskusi ja õppides kasutama kunstikeelt ja -termineid.
Arvutiõpetus	Erinevate teksti- ja pilditöötlusprogrammide kasutamine erinevate tööde teostamiseks ja esitlemiseks. Sh ka PowerPoint jmt programmid. Digitaalfotograafia.
Füüsika	Optika (sh värvide optiline segunemine), optilised illusioonid. Värvusõpetus. Materjalid (nt. paber, akvarellpaber, guaššvärv, akrüülvärv, sideaine jne).
Inimeseõpetus	Inimest joonistades räägime ka inimese anatomiast.
Ajalugu	Kunstiajaloost rääkides vaatleme teoseid kindlas ajaloolises kontekstis: sündmused ja eluolu käsitletaval perioodil.
Loodusained	Näited ümbritsevast elusloodusest erinevate loovülesannete puhul: loodusfotograafia; keskkonnasäästlikud materjalid kunstis. Tajupsühholoogia (ehk optilised illusioonid)

Matemaatika	Natuurist joonistamise juures kasutame teisendamisoskust, käsitleme proportsioonide ja kuldlõike mõisteid; käsitleme geomeetrilisi kujundeid kunsti lihtsustamise ja abstrahheerimise vahendina; perspektiiv
Tööõpetus	Erinevate materjalide kasutamine; töökavandite ja –jooniste tegemine.
Muusikaõpetus	Kunstis on palju muusikaga kattuvaid mõisteid (kompositsioon, rütm, kontrastid); teema avamine muusikaajaloo kasutamise kaudu (nt popmuusika).
ÜLDPÄDEVUSED	
Õpipädevus	Õpipädevuse arengut toetavad kunstiõppes rikkalik õppemetoodikate valik: individuaalselt ja iseseisvalt töötamine; rühma- ja projektitööd, lisaks võimalusel õuesõpe ja muuseumitunnid.
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Oluline osa kunstiõpetuses on väärtustada enda ja teiste tehtud tööd: väärtuspädevuse arengut toetavad töö nõuetest ja tähtaegadest kinnipidamine, kokkulepete austamine, enda tehtu eest vastutamine. Väärtustatakse kunstegevust kui ainulaadset ja igäihele ainuomast.
Enesemääratluspädevus	Pidev enda töö tagasisidestamine ning analüüs toetab õpilase minapildi arengut teadlikumas ja positiivsemas suunas. Õpilane analüüsib enda nõrkusi ja tugevusi, oskab neid erinevates olukordades rakendada, arendades sedasi personaalset ja sotsiaalset identiteeti.
Suhtluspädevus	Suhtluspädevuse arengut toetab paari- ja rühmatöös osalemine, aruteludes osalemine, enda seisukohtade visuaalne, kirjalik või suuline esitlemine klassile.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Sotsiaalsete pädevuste arengut toetavad ülesanded, kus õpilastel tuleb kokku puutuda teiste õpilaste erinevate vaatenurkade, seisukohtade ja arusaamadega samadest asjadest. Areneb teadlikkus igäihe eripärast ja vajadus üksteise erinevusi aktsepteerida.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevust arendatakse rühmatöös kaasalöömise juures, pikemate tööde puhul enda töö ajamahu planeerimisel, iseseisvate tööde planeerimisel ja teostamisel. Ülesanded nõuavad õpilastel uute lahenduste ja võimaluste otsimist - probleemide märkamist ja nende loov lahendamine (disainiõpetus).
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Matemaatikapädevusi arendatakse jooksvalt ja pidevalt enda töö analüüsimise juures (põhjuse ja tulemus omavahelised suhted). Õpilane saab kunstiõpetuse tunnis pidevalt rakendada erinevaid matemaatikatunnis omandatud oskusi, nt. mõõtmist ja teisendamist. Mõistab loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust, rakendada reaalinetes omandatud erinevaid oskusi.
Digipädevus	Õpilast suunatakse info leidmiseks ja säilitamiseks digivahendeid kasutama. Loovtööde tegemisel ja vormistamisel kasutatakse vajadusel digitaalseid lahendusi, kui see hõlbustab ja kiirendab tulemuseni jõudmist (probleem, lahendus) või kui digitaalselt on tulemus efektsim.
LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	<p>Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> teadvustama oma huve ja võimeid, mis aitavad kaasa elukutse valikul; arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi; kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi; tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima kodukoha majanduskeskkonda.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	<p>Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> aru saama loodusest kui terviküsteemist; aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest; väärtustama bioloogilist ning ökoloogilist jätkusuutlikkust; arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnaalaseid seisukohti;

	<ul style="list-style-type: none"> võtma vastutust jätkusuutiku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	<p><i>Õpilast suunatakse:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> väärtustama koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist; olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama; tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi; mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides; mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse.
Kultuuriline identiteet	<p><i>Õpilast suunatakse:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana; olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomungusse, taunima diskrimineerimist; tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära; teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust; omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.
Teabekeskond	<p><i>Õpilast suunatakse:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas ning kasutama meediat teabeallikana. hindama teabe usaldusväärsust mõistma Internetis leiduvaid võimalusi ning ohte; mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi; valima sobivat sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest; määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet; kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi.
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p><i>Õpilast suunatakse:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades; mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus; aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest; mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes; kasutama IKT-t oma õppimise ja töö tõhustamiseks; arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.
Tervis ja ohutus	<p><i>Tervisevaldkonnas valdkonnas suunatakse õpilast:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele; kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldiseid sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks; teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;

	<ul style="list-style-type: none"> • leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid; • teadvustama keskkonna mõju oma tervisele. <p><i>Ohutuse valdkonnas suunatakse õpilast:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi; • vältima ohuolukordadesse sattumist; • kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist; • omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda; • kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid; <p>tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.</p>
Väärtused ja kõlblus	<p><i>Õpilast suunatakse:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid; • arutlema eetiliste printsiipide üle; • juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel; • osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima; • reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbeliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

ÕPPETEGEVUS

7. klass

- Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
- Visandamine ja kavandamine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine; töö teostamine ja esitlemine; materjalide keskkonnasäästlik kasutamine;
- Looduslike ja tehisobjektide vaatlemine ja võrdlemine.
- Kunstiteoste analüüsimine ja võrdlemine, nende üle arutlemine.
- Filmide, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja võrdlemine.
- Muuseumide ja näituste külastamine ja arutelud (võimalusel).
- Õpetaja võib mõne tegevuse asendada referaadiga.

8. klass

- Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
- Visandamine ja kavandamine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine; töö teostamine ja esitlemine; materjalide keskkonnasäästlik kasutamine;
- Praktiline kavandamisprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni;
- Looduslike ja tehisobjektide/ keskkondade vaatlemine ja analüüsimine.
- Info otsimine erinevatest teabeallikatest. Tulemuste esitlemine klassikaaslastele;
- Võimalusel muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, ainealase keele kasutamine.

ÕPITULEMUSED

7. klassi õpilane:

- teadvustab kunstitegemist kui protsessi ja tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve (selle rohelise võtaks ära);
- väljendab oma mõtteid ja ideid erinevate visuaalsete vahendite abil; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, digitaalgraafika, skulptuur jne) sihipäraselt ja ideest lähtuvalt;
- analüüsib kunstiteoseid ja leiab infot erinevatest teabeallikatest; võrdleb eri ajastute kunstitöid ja leiab seoseid tänapäeva eluga (võtaks ära);
- märkab meedias, reklaamis ja virtuaalses keskkonnas esinevaid sõnumeid ja arutleb nende üle;
- mõtleb keskkonda säästvalt ja arvestab kaasõpilastega;

- mõistab kunsti laiemat rolli ühiskonnas

8. klassi õpilane:

- teadvustab kunstitegemist kui protsessi ja tunnetab ning arendab oma kunstialaseid võimeid;
- väljendab oma mõtteid ja ideid erinevate visuaalsete vahendite abil; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab; esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur jne) ideest lähtuvalt;
- teab mõningaid Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisemaid kunstiteoseid;
- analüüsib kunstiteost kasutades selleks ainealaseid mõisteid;
- mõistab keskkonna kaitse olulisust ja töötab keskkonda säästvalt;
- vaatleb disaini kui tegevust, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- teadvustab kunsti laiemat rolli ja märkab seoseid kunsti ning ühiskonna vahel; mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis;

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Hindamisel kasutatakse mitmeeristavat hindamist (arvestatud, mittearvestatud). Hindamise peaesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. 7.klass saab õppeaastas kokkuvõtva hinde (hinnatakse üks kord poolaastas). **Positiivse kokkuvõtva hinde saamiseks peab õpilane esitama kõik kohustuslikud tööd.** Enne uue töö alustamist teavitatakse õpilasi tööle esitatavatest nõuetest ja tingimustest. Nõutava arvestusliku soorituse taseme seab õpetaja, konkreetse ülesande eripära arvestades, igale tööle eraldi. Nõuetele mittevastava töö puhul, tagastab õpetaja töö õpilasele koos parandusettepanekutega ja õpilasel on võimalik töö uuesti esitada. Trimestrihinnet mõjutavad positiivselt ka mittekohustuslikud tunnitööd (sh tundides osalemine).

8.klassi aastahinne on positiivne kui kahe trimestri hinne on positiivne.

Õpilastel on võimalus osaleda hindamise protsessis. See õpetab töid analüüsima ja väärtustama erinevaid lahendusi. Oluline on õpilase eneseanalüüsi toetamine – mida õpilane tundis ja õppis, mida ta soovib järgmisel korral teha teisiti jne – eesmärgiga toetada õpilase sisemist motivatsiooni.

Praktiliste tööde juures hinnatakse õpilase loovust ülesannete lahendamisel, töö kulgu alates töö kavandamisest kuni lõpptulemuseni ja saavutatud õpitulemusi. Lisaks võetakse hindamisel arvesse õpilase arengut, püüdlisust, töökultuuri ja arvestamist teiste õpilastega. Hindamise objektiks võib olla nii tööprotsess (sh kavandid, harjutused, visandid, pikemaajalise praktilise töö vaheetapid) kui ka valminud teos. Praktiliste tööde hindamise juures võib kasutada ka õpimapi või portfoolio formaati.

Uurimusliku sisuga töödes hinnatakse töö vastavust teemale ja etteantud vormistamise nõuetele, töö sisukust, töö esitlust ja oma valikute selgitamise ja põhjendamise oskust. Negatiivselt ei hinnata kirjalikes töödes esineda võivaid õigekirjavigu kuid need parandatakse.

KASUTATUD KIRJANDUS

Gabral, Hans (2004) Kunst IV – VI klassile. Tallinn: Koolibri.

Laanemäe, K., Lüsi, A., Purre, A., Tšekulajeva; J. (2011) Tähelepanu! Valmis olla! KUNST! 16 kunstiprojekti. Õpilaseramat. Tallinn: MTÜ Loovalt tulevikku.

Laanemäe, K., Lüsi, A., Purre, A., Tšekulajeva; J. (2011) Tähelepanu! Valmis olla! KUNST! Õpetajaraamat. Tallinn: MTÜ Loovalt tulevikku (digiversioon)

Rehepapp, M. 2012. Disainispikker. Tööraamat õpetajale disaini õpetamiseks. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia. Kunstiõpetaja ainepraktikum, õppematerjalid ja tunnikavad

MTÜ Loovalt Tulevikku, õppematerjalide kogu

Kunstiteadlikkuse keskus, e-õppematerjalide kogu ja 24h galerii

Ainevaldkond: kunstained

MUUSIKAÕPETUS

I kooliaste

AINEKAVA ÜLDOSA	
Õppeaine nimetus	Muusikaõpetus
Koostaja(d)	Jaana Oberst, Mai Rand
Klass	I kooliaste (1. klass, 2. klass, 3. klass)
Õppeaine maht	1. klass - 2 tundi nädalas, 70 tundi aastas 2. klass - 2 tundi nädalas, 70 tundi aastas 3. klass - 2 tundi nädalas, 70 tundi aastas
ÕPPE-KASVATUSEESMÄRGID	
<p>Muusikaga tegelemine toetab tundemaailma arengut, loovat mõtlemist ja aitab saavutada emotsionaalset tasakaalu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.</p> <p>Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.</p> <p>Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli; • rõhutada musitseerimise osatähtsust; • julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust; • teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga; • rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetilise väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel; • lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.	
ÕPPESISU	
<p>Muusika õppeaine koostisosad on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulmine; • pillimäng; • muusikaline liikumine; • omalooming; • muusika kuulamine ja muusikalugu; • muusikaline kirjaoskus; • õppekäigud.	
LÕIMING	
<p>Muusikaõpetus on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondadega. Muusikaõpetus aitab kaasa väärtushoiakute kujundamisele ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamisele. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist. Muusika kaudu saab hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi.</p> <p>Muusikaõpetus lõimub kõigi teiste koolis õpetavate ainetega:</p>	
Eesti keel	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust, vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
Võõrkeeled	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust;
Loodusõpetus	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi;

Matemaatika	Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (struktuur, sümbolid ja meetodid);
Inimeseõpetus	Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
Tööõpetus	Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
Kehaline kasvatus	Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.
ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Väärtustada oma ja teiste maade muusikat, teadvustada nüüdisaegset muusikakultuuri ja sündmusi. Kasvatada teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Suuta ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades erinevaid olukordi, oma seisukohti esitada ja põhjendada. Osaleda kultuurisündmustel, mis aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet.
Enesemääratluspädevus	Suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; analüüsida omavahelistes suhetes tekkivaid probleeme
Õpipädevus	Leida õppimiseks vajaminevat teavet; kavandada õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates õpiülesannetes
Suhtluspädevus	Kuulamis- ja suhtlemisoskus, koostöövalmidus ja koostööoskus. Teha koostööd erinevates olukordades (laulmine, pillimäng, improvisatsioon jne.) klassikollektiivis; arvestada inimeste erinevusi suhtlemisel.
Matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus	Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Ettevõtlikkuspädevus	Suudab luua ideid, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi muusikaõpetuses; seada eesmärgid ja neid ellu viia; osaleda ühistegevustes, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest
Digipädevus	Oskab otsida laulu tekste googlest, kasutab You Tube'i, leiab informatsiooni pillide ja heliloojate kohta.
LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid. Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele; • tutvuma kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäeva elus ning kunstidega seotud elukutsetega; • õppima süvendatult muusikakooli või laulustuudiosse.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele. Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • aru saama loodusest kui tervikustemist ja inimese sõltuvusest loodusressurssidest; • arutlema keskkonna probleemide üle kodukohas; • hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengu suundadele. Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist;

	<ul style="list-style-type: none"> • suunatakse teadvustama kunstitegevuse emotsionaalselt tasakaalustavat mõju;
Kultuuriline identiteet	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutmist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); • osalema/esinema laulupidudel, muusikaüritustel; • olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse.
Kultuuriline identiteet	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutmist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); • osalema/esinema laulupidudel, muusikaüritustel; • olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse.
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus; • kasutama IKT-d eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ning töö tõhustamiseks.
Tervis ja ohutus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.</p> <p>Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgima ohutuse ja otstarbekuse printsiipe; • jälgima tervise ja ohutuse nõudeid töö protsessis, pöörama tähelepanu erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule; • leidma ja kasutama usaldusväärset tervise teavet ja abiteenuseid; • vältima ohuolukordadesse sattumist.
Väärtused ja kõlblus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluse piires. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadvustama kultuuri rolli igapäeva elus; • lugupidavalt suhtuma erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse; • väärtustama uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguist väljendamist; • suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); • tähtsustama noorte endi osalemist laulupidudel, muusikaüritustel; • tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid.

I kooliastme õppetegevused on:

- ühehäälnelaulmine;
- meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- Plokkflöödi algõpe;
- mänguuskuse omandamine keha- ja rütmipillidel;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulu kogemus. Õpilased osalevad laulupidude edasikandmise protsessis. Pillimängus omandatakse erinevate rütmipillide (sh kehapilli) mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

ÕPITULEMUSED

Laulmine

1. klassi lõpetaja:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooniga üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule;
- laulab peast kooliastme ühislaule: Kiiss "Mu koduke", J. H. Hermann "Kevadel".

Pillimäng

1. klassi lõpetaja:

- kasutab keha-, ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes;
- Tunneb plokkflöödil g, a ja h mänguvõtteid, oskab pillil mängida 1-2 lihtsamat pala.

Muusikaline liikumine

1. klassi lõpetaja:

- marsib ja jookseb muusikarütmis.
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge: Sillamäng, Tore tädi, Kaks sammu sissepoole

Omalooming

1. klassi lõpetaja:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, ja rütmipillidel;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

1. klassi lõpetaja:

- on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika);
- eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit.

Muusikaline kirjaoskus

1. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste ja pauside tähendust, kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- mõistab 2-ja 3-osalise taktimõõdu tähendust;
- tajub astmemudeleid erinevates kõrgpositsioonides;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärk, noodijoonestik, noodipea, noodivars, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, vaikselt valjult (piano, forte).

Õppekäigud

1. klassi lõpetaja:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt.

Laulmine

2. klassi lõpetaja:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauludes laulude sisu ja meeleolu;
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi järgi ning kasutab astmeid JO, LE, MI, SO, RA, JO¹;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislause: "Lapsed tuppa", "Tiliseb aisakell", "Eesti hümn"

Pillimäng

2. klassi lõpetaja:

- kasutab keha-, rütmi- ja olemasolevaid pille lihtsamates kaasmängudes või ostinaatodes;
- väljendab pillimängus muusika meeleolu.

Muusikaline liikumine

2. klassi lõpetaja:

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge:

"Kui sul tuju hea", "Lapaduu", Ringmängulaul", "Kaera-Jaan".

Omalooming

2. klassi lõpetaja:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja olemasolevatel pillidel;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu.

2. klassi lõpetaja:

- on tutvunud karakterpalu kuulates muusikaväljenditega (meloodia, rütm ja muusikapala ülesehitus);
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit.

Muusikaline kirjaoskus.

2. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- mõistab 2-ja 3-osalise taktimõõdu tähendust, oskab rütmid jaotada taktideks;
- õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrgpositsioonides;
- mõistab JO-võtme tähendust;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja rakendab neid praktikas: astmetrepp, eeslaulja, rahvalaul, rahvatants, meloodia, tempo.

Õppekäigud

2. klassi lõpetaja:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt, võib joonistada pildi.

Laulmine

3. klassi lõpetaja:

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); JO-JO¹, RA₁, SO₁.
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu“ (Elagu kõik ....).

Pillimäng

3. klassi lõpetaja:

- kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinaatodes ning iseseisvates palades;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine

3. klassi lõpetaja:

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge: „Rits-rats rundipumm“, „Kosjad tulid saarest“, „Oige ja vasemba“ ja oskab ka varemõpitud tantse.

Omalooming

3. klassi lõpetaja:

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, ja rütmipillidel
- kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

3. klassi lõpetaja:

- eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline kirjaoskus

3. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

I kooliastmes on oskus teada tervet taktipausi, mitte poolpausi

- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.
- tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
  - koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;

- muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinaato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
- rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat;
- laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, volt.

Õppekäigud

3. klassi lõpetaja:

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Muusikaõpetuse hindamine ei sea kriteeriumiks lapse muusikalist kuulmist jt. sünnipäraseid eeldusi, vaid lähtub iga lapse arengust antud aines. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust ja tunnist osavõttu.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema. **Kokkuvõtvaid hinnanguid antakse 2x aastas, poolaasta lõpul.**

KASUTATUD KIRJANDUS

A. Velli „Laulud ja mängud“ (2005), M.Pullerits „Koolimuusika kõnemängust pillimänguni“ (2004), Uued õpikud kirjastuselt „Koolibri“ I-III klass

Ainevaldkond: kunstained
MUUSIKAÕPETUS
II kooliaste

AINEKAVA ÜLDOSA	
Õppeaine nimetus	Muusikaõpetus
Koostaja(d)	Jaana Oberst, Mai Rand
Klass	II kooliaste (4. klass, 5. klass, 6. klass)
Õppeaine maht	4. klass - 2 tundi nädalas, 70 tundi aastas 5. klass - 1 tundi nädalas, 35 tundi aastas 6. klass - 1 tundi nädalas, 35 tundi aastas
ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	
<p>Muusikaga tegelemine toetab tundemaailma arengut, loovat mõtlemist ja aitab saavutada emotsionaalset tasakaalu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.</p> <p>Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.</p> <p>Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli; • rõhutada musitseerimise osatähtsust; • julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust; • teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga; • rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetilise väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel; • lähtuda õppes õppija vajadustest ning <i>tähtsustada integreeritud tegevusi.</i> 	
ÕPPESISU	
<p>Muusika õppeaine koostisosad on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulmine; • pillimäng; • muusikaline liikumine; • omalooming; • muusika kuulamine ja muusikalugu; • muusikaline kirjaoskus; • õppekäigud. 	
LÕIMING	
<p>Muusikaõpetus on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondadega. Muusikaõpetus aitab kaasa väärtushoiakute kujundamisele ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamisele. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist. Muusika kaudu saab hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi.</p> <p>Muusikaõpetus lõimub kõigi teiste koolis õpetavate ainetega:</p>	
Eesti keel	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust, vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
Võõrkeeled	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust;
Loodusõpetus	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi;
Matemaatika	Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (struktuur, sümbolid ja meetodid);

Inimeseõpetus	Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
Tööõpetus	Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
Kehaline kasvatus	Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.
ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri -ja väärtuspädevus	Väärtustada oma ja teiste maade muusikat, teadvustada nüüdisaegset muusikakultuuri ja sündmusi
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Suuta ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades erinevaid olukordi, oma seisukohti esitada ja põhjendada
Enesemääratluspädevus	Suuta mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; analüüsida omavahelistes suhetes tekkivaid probleeme
Õpipädevus	Leida õppimiseks vajaminevat teavet; kavandada õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates õpiülesannetes
Suhtluspädevus	Kuulamis- ja suhtlemisoskus, koostöövalmidus ja koostööoskus. Teha koostööd erinevates olukordades (laulmine, pillimäng, improvisatsioon jne.) klassikollektiivis, arvestada inimeste erinevusi suhtlemisel
Matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus	Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmülesannete lahendamisel
Ettevõtlikkuspädevus	Suudab luua ideid, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi muusikaõpetuses; seada eesmärged ja neid ellu viia; osaleda ühistevõttes, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest
Digipädevus	Oskab leida laulude tekste googlest, kasutab YouTube'i, leiab erinevaid näiteid hääleliikide, muusikainstrumentide ja rahvaste muusika kohta.
LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid. Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujundamisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele; • arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi; • arendama oskust seada endale eesmärged; • tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele. Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • aru saama loodusest kui tervikustsüsteemist ja inimese sõltuvusest loodusressurssidest; • aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikustest seostest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest; • suunatakse eelkõige looduses liikuma ja looduse helisid jälgima.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele. Õpilast suunatakse:

	<ul style="list-style-type: none"> • kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist; • suunatakse teadvustama kunstitegevuse emotsionaalset tasakaalustavat mõju • olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama; • tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi.
Kultuuriline identiteet	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutmist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); • osalema/esinema laulupidudel, muusikaüritustel; • olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse, taunima diskrimineerimist. Tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes erinevates õppeainetes õpitule
Teabekeskond	<p>Taotletakse õpilasekujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leidma vajalikku informatsiooni; • 2. valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest .mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi; • määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet.
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus; • kasutama IKT-d eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ning töö tõhustamiseks; • mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes.
Tervis ja ohutus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist vaimset, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgima ohutuse ja otstarbekuse printsiipe; • jälgima tervise ja ohutuse nõudeid töö protsessis, pöörama tähelepanu erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule; • leidma ja kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid • vältima ohuolukordadesse sattumist; • terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele; • teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega; • tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi.

Väärtused ja kõlblus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluse piires. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadvustama kultuuri rolli igapäeva elus; • lugupidavalt suhtuma erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse; • väärtustama uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist; • suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); • 5.tähtsustama noorte endi osalemist laulupidudel, muusikaüritustel, tunnustama väärtusi, kõlbelisi norme ja viisakusreegleid.
-----------------------------	--

ÕPPETEGEVUS

II kooliastme õppetegevused on:

- ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- kahe- või kolmehääline laulmine kooris;
- muusikalugu –Eesti rahvamuusika, eri rahvaste muusikakultuur;
- relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).
- Referaat

Muusikatunnis tutvustatakse õpilastele musitseerimise võimalusi: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut ja muusika kuulamist. Erinevad aineosad on järjestatud nii, et praktiline tegevus oleks esiplaanil. Laulmine on muusikaõpetuses kesksel kohal. **Ühislaulmisega** pannakse alus laulupidude traditsiooni säilimisele ja edasi kandumisele. Õpilased osalevad laulupidude edasikandmise protsessis. Õpilastele tuleb pakkuda võimalust laulda muusikakollektiivides. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Muusikaline **liikumine** arendab rütmitunnet ja rikastab tundi emotsionaalselt. Eneseväljendust liikumise kaudu võimaldavad rahvatantsud, laulumängud ning teiste rahvaste tantsud. Võimalusel tuleks rakendada kuulatud muusikale tuginevat loovliikumist, eri karakterite, stiilide ja vormide väljendamist liikumise kaudu.

Teises kooliastmes peaksid **omaloomingulised** ideed leidma väljenduse erinevas muusikategevuses, kasutada võib tänapäevaseid infotehnoloogiavahendeid. **Muusika kuulamisel** rõhutatakse kuulamisoskuse kujundamist, arutlemise ja enda arvamuse põhjendamise oskuse arendamist. Õppekäigud, kontsertide, muusikaetenduste, muuseumide jm külastused avardavad õpilaste silmaringi, kujundavad kontserdikultuuri ning aitavad siduda tunnis omandatu õppe- käigul kuuldu/nähtuga.

ÕPITULEMUSED

Laulmine

4. klassi lõpetaja:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber), kaanon “Sepapoisid”.

Pillimäng

4. klassi lõpetaja:

- kasutab keha-, ja rütmipille kaasmängudes ja/või ostinaatodes ning iseseisvates palades;
- kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

4. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid

Omalooming

4. klassi lõpetaja:

- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinaatosid keha- ja rütmipillidel;
- kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

4. klassi lõpetaja:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass);
- kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

4. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- II kooliastmes lisandub juurde oskus tunda poolpausi.
- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–g² tähendust.
- mõistab duur-, moll-helilaadi tähendust ja kasutab neid musitseerides.
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed).
  - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
  - tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid).

Õppekäigud

4. klassi lõpetaja:

- arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Laulmine

5. klassi lõpetaja:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–g²;
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann).

Pillimäng

5. klassi lõpetaja:

- kasutab keha- ja rütmipille kaasmängudes ja/või ostinaatodes ning iseseisvates palades;
- kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

5. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

5. klassi lõpetaja:

- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinaatosid keha-, ja rütmipillidel.
- kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

5. klassi lõpetaja:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- on tutvunud Eesti rahvamuusika olulisemate faktidega;
- iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;

Muusikaline kirjaoskus

5. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- Lisandub oskus tunda poolpausi.
- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste $g-g^2$ tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C-a, G-e tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud.

Õppekäigud

5. klassi lõpetaja:

- arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

LAULMINE

6. klassi lõpetaja:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- kasutab absoluutset noodisüsteemi: $g-g^2$ tuginedes relatiivsele süsteemile
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas laudes;

- laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber).

Pillimäng

6. klassi lõpetaja:

- kasutab keha- ja rütmipille kaasmängudes ja/või ostinaatodes ning iseseisvates palades.
- kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

6. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat;
- väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

6. klassi lõpetaja:

- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel, kasutades olemasolevaid vahendeid;
- kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- kasutab muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

6. klassi lõpetaja:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- on tutvunud Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Venemaa, Suurbritannia ja Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;
- iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

6. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

Lisandub oskus tunda poolpausi

- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- kasutab laulude õppimisel absoluutset noodisüsteemi
- mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–g² tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo;
- kordavalt varasemate klasside muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

6. klassi lõpetaja:

- arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. 5. ja 6. klassis hinnatakse 1. kord poolaastas. Hindamise peaesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma.

Muusikaõpetuse hindamine ei sea kriteeriumiks lapse muusikalist kuulmist jt. sünnipäraseid eeldusi, vaid lähtub iga lapse arengust antud aines. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust ja tunnist osavõttu.

Suulisi hinnanguid antakse igas tunnis. Arvestuse saab õpilane:

- põhilauluvara laulmise eest,
- noodiõpetuses,
- muusikaalased teadmised ja oskused ning nende rakendamine praktilises töös (laulmisel, harjutustes, muusika kuulamisel),
- kontsertide külastuste analüüsi eest,
- aktiivsuse eest tunnis.

Hindamine toimub poolaasta kaupa (nädalas on 1 tund). Positiivse poolaastahinde saamiseks tuleb õpilasel täita 50% ülesannetest. Aastahinne on positiivne kui kahe poolaasta hinne on positiivne

KASUTATUD KIRJANDUS

Hiljuti väljaantud uuemad õpikud, M.Pullerits „Koolimuusika kõnemängust pillimänguni“, E.Meidla, K.Aavik „Huvitavaid ülesandeid põhikooli muusikaõpetuse tundi“ (2008), internetiavarused.

Ainevaldkond: kunstained
MUUSIKAÕPETUS
III kooliaste

AINEKAVA ÜLDOSA	
Õppeaine nimetus	Muusikaõpetus
Koostaja(d)	Jaana Oberst, Mai Rand
Klass	III kooliaste (7. klass, 8. klass, 9. klass)
Õppeaine maht	7. klass - 1 tund nädalas, 35 tundi aastas 8. klass - 1 tund nädalas, 35 tundi aastas 9. klass - 1 tund nädalas, 35 tundi aastas
ÕPPE-KASVATUSEESMÄRGID	
<p>Muusikaga tegelemine toetab tundemaailma arengut, loovat mõtlemist ja aitab saavutada emotsionaalset tasakaalu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.</p> <p>Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.</p> <p>Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli; • rõhutada musitseerimise osatähtsust; • julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust; • teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga; • rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetilise väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel; • lähtuda õppes õppija vajadustest ning <i>tähtsustada integreeritud tegevusi.</i> 	
ÕPPESISU	
<p>Muusika õppeaine koostisosad on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulmine; • pillimäng; • muusikaline liikumine; • omalooming; • muusika kuulamine ja muusikalugu; • muusikaline kirjaoskus; • õppekäigid. 	
LÕIMING	
<p>Muusikaõpetus on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondadega. Muusikaõpetus aitab kaasa väärtushoiakute kujundamisele ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamisele. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist. Muusika kaudu saab hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi. Muusikaõpetus lõimub kõigi teiste koolis õpetavate ainetega:</p>	
Eesti keel	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust, vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
Võõrkeeled	Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust;
Loodusõpetus	Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, valguse ja värvide omadusi;
Matemaatika	Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (struktuur, sümbolid ja meetodid);

Inimeseõpetus	Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
Tööõpetus	Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
Kehaline kasvatus	Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.
ÜLDPÄDEVUSED	
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Väärtustada oma ja teiste maade muusikat, teadvustada nüüdisaegset muusikakultuuri ja sündmusi
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Suuta ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades erinevaid olukordi, oma seisukohti esitada ja põhjendada
Enesemääratluspädevus	Suuta mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; analüüsida omavahelistes suhetes tekkivaid probleeme
Õpipädevus	Leida õppimiseks vajaminevat teavet; kavandada õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates õpiülesannetes
Suhtluspädevus	Kuulamis- ja suhtlemisoskus, koostöövalmidus ja koostööoskus. Teha koostööd erinevates olukordades (laulmine, pillimäng, improvisatsioon jne.) klassikollektiivis; arvestada inimeste erinevusi suhtlemisel.
Matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus	Analüüsioskus, oma oskuste kasutamine muusikaliste tegevuste kaudu. Suudab kasutada arvutusoskust erinevate rütmiülesannete lahendamisel
Ettevõtlikkuspädevus	Suudab luua ideid, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi muusikaõpetuses; seada eesmärgid ja neid ellu viia; osaleda ühistegevustes, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest
Digipädevus	Oskab kasutada internetiavaru. Valmistab ettekandeid, kasutab Power Pointi, You Tube'i, Google'it jne. õppetundideks.
LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid. Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • teadvustama oma võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele; • arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi; • arendama oskust seada endale eesmärgid ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt; • kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi; • tutvuma erinevate elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukohta majanduskeskkonda.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele. Õpilast suunatakse: <ul style="list-style-type: none"> • aru saama loodusest kui tervikust ja inimese sõltuvusest loodusressurssidest; • aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikustest seostest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest; • suunatakse hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ning eluviisi.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja

	<p>mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele. . Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist; • suunatakse teadvustama kunstitegevuse emotsionaalset tasakaalustavat mõju; • olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama; • tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi; • suunatakse mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
Kultuuriline identiteet	<p>Taotletakse õpilasekujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi. . Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); • osalema/esinema laulupidudel, muusikaüritustel; • olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse ja taunima diskrimineerimist; • teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust; • omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.
Teabekeskond	<p>Taotletakse õpilasekujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leidma vajalikku informatsiooni; • valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest; • mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi4.määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet; • kujundama tõhusaid teabeotsinumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi; • arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust.
Tehnoloogia ja innovatsioon	<p>Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus; • kasutama IKT-d eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ning töö tõhustamiseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas; • mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes; • arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.
Tervis ja ohutus	<p>Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma</p>

	<p>turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele Õpilast suunatakse.</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgima ohutuse ja otstarbekuse printsiipe; • jälgima tervise ja ohutuse nõudeid töö protsessis, pöörama tähelepanu erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule; • leidma ja kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid • vältima ohuolukordadesse sattumist; • terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele; • teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega; • tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi, teadvustama keskkonna mõju oma tervisele; • tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.
<p>Väärtused ja kõlblus</p>	<p>Taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluse piires. Õpilast suunatakse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teadvustama kultuuri rolli igapäeva elus; • lugupidavalt suhtuma erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse; • väärtustama uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist; • suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused); • tähtsustama noorte endi osalemist laulupidudel, muusikaüritustel • tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid.

ÕPPETEGEVUS

III kooliastme õppetegevused on:

- ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- muusikalugu;
- kahe- või kolmehäälnelise laulmine kooris;
- absoluutse noodilugemissüsteemi kasutamine
- pillimängu oskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).
- Referaat

Muusikatunnis tutvustatakse õpilastele musitseerimise võimalusi: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut ja muusika kuulamist. Erinevad aineosad on järjestatud nii, et praktiline tegevus oleks esiplaanil. Laulmine on muusikaõpetuses kesksel kohal. **Ühislaulmisega** pannakse alus laulupidude traditsiooni säilimisele ja edasikandumisele. Õpilased osalevad laulupidude edasikandmise protsessis. Õpilastele tuleb pakkuda võimalust laulda muusikakollektiivides. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Muusikaline **liikumine** arendab rütmitunnet ja rikastab tundi emotsionaalselt. Eneseväljendust liikumise kaudu võimaldavad rahvatantsud, laulumängud ning teiste rahvaste tantsud. Võimalusel tuleks rakendada kuulatud muusikale tuginevat loovliikumist, eri karakterite, stiilide ja vormide väljendamist liikumise kaudu.

Kolmandas kooliastmes peaksid **omaloomingulised** ideed leidma väljenduse erinevas muusikategevuses, kasutada võib tänapäevaseid infotehnoloogiavahendeid. **Muusika kuulamisel** rõhutatakse kuulamisoskuse kujundamist, arutlemise ja enda arvamuse põhjendamise oskuse arendamist. Õppekäigud, kontsertide, muusikaetenduste, muuseumide jm külastused avardavad õpilaste silmaringi, kujundavad kontserdikultuuri ning aitavad siduda tunnis omandatu õppe- käigul kuuldu/nähtuga.

ÕPITULEMUSED

Laulmine

7. klassi lõpetaja:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoide häälemurdeperioodil;
- kasutab meloodia õppimisel absoluutseid helikõrgusi.
- laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), R.Valgre „Tartu marss“

Pillimäng

7. klassi lõpetaja:

- kasutab keha- ja rütmipille ostinaatodes ning iseseisvates palades;
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

7. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

7. klassi lõpetaja:

- loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinaatoseid keha- ja rütmipillidel;
- kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- loob vastavalt võimetele tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loominguideid liikumise kaudu.

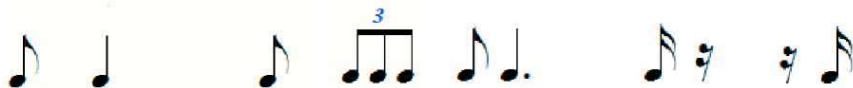
Muusika kuulamine ja muusikalugu

7. klassi lõpetaja:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löökpile ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- tunneb heli tähtsamaid omadusi, mõisteid infra- ultraheli
- on tutvunud Eesti ning Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt

7. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- kasutab laulude õppimisel absoluutset noodisüsteemi
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - partituur, muusikainstrumentide nimetused, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester.
  - sümfoonia, instrumentaalkontsert

- süvamuusika;

Õppekäigud

7. klassi lõpetaja:

- kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

Laulmine

8. klassi lõpetaja:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- kasutab laulmisel absoluutset noodisüsteemi.
- kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Tartu marss“ (R. Valgre)

8. klassi lõpetaja:

- kasutab keha-, rütmi- ning muid pille vastavalt koolis olemasolevatele pillidele iseseisvates palades;
- rakendab muusitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus, arvestades õpilaste individuaalseid oskusi. (võimalikult palju rakendatakse kitarriringi õpilasi);
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

8. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

8. klassi lõpetaja:

- loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- väljendab muusika karakterit ja meeoleu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

8. klassi lõpetaja:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- on tutvunud Eesti ning Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

8. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- Kasutab laule õppides absoluutseid helikõrgusi.
- mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - elektrofonid, muusikainstrumentide nimetused; mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning
  - spirituaal, gospel,
  - rondo, variatsioon,
  - pop- ja rokkmuusika
- rühmatööde teemad: rock'n roll, Briti pop- ja rockmuusika 1960. aastatel, punk ja hip-hop, superstaarid, disco, kantrimuusika, soul.

Õppekäigud

8. klassi lõpetaja:

- arutleb ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

Laulmine

9. klassi lõpetaja:

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- Kasutab absoluutseid helikõrgusi noodist laulmisel ja meloodiate õppimisel.
- kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Tartu marss“ (R. Valgre)

Pillimäng

9. klassi lõpetaja:

- kasutab keha-, rütmi- ning muid pille vastavalt koolis olemasolevatele pillidele iseseisvates palades;
- rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus, arvestades õpilaste individuaalseid oskusi. Võimalikult palju rakendatakse kitarriringi õpilasi;
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

9. klassi lõpetaja:

- tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

9. klassi lõpetaja:

- loob improvisatsioone keha- ja rütmipillidel;
- loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha- ja rütmipillidel;
- loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- väljendab muusika karakterit ja meeoleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

9. klassi lõpetaja:

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;

- eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- tunneb lavalisi suurvorme (ooper, operett, ballett) ja teab kuulsamaid teoseid maailma lavamuusikaklassikast.
- Tunneb jazzmuusika kujunemislugu ning põhivoolusid, teab nimetada tuntumaid jazzmuusika suurkujusid
- tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

9. klassi lõpetaja:

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- Kasutab absoluutseid helikõrgusi.
- mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - elektrofonid, muusikainstrumentide nimetused; mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning
- žanr ja vorm muusikas (vokaal- ja instrumentaalmuusika).
- vokaalmuusika: missa, reekviem, oratoorium, kantaat, ooper, operett, muusikal)
- instrumentaalmuusika (fuuga, kaanon, prelüüd, süit, sonaat, avamäng, sümfoonia).

Õppekäigud

9. klassi lõpetaja:

- arutleb ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse mitteeristavat hindamist (arvestatud, mittearvestatud). Hindamise peaesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Õppetöö vältel tuuakse esile oskused ja teadmised, mis on hästi omandatud ja mille omandamiseks peab veel tööd tegema. Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnates kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma.

Muusikaõpetuse hindamine ei sea kriteeriumiks lapse muusikalist kuulmist jt. sünnipäraseid eeldusi, vaid lähtub iga lapse arengust antud aines. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust ja tunnist osavõttu.

Suulisi hinnanguid antakse igas tunnis. Arvestuse saab õpilane:

- põhilauluvara laulmise eest,
- noodiõpetuses,
- muusikaalased teadmised ja oskused ning nende rakendamine praktilises töös (laulmisel, harjutustes, muusika kuulamisel),
- kontsertide külüstuste analüüsi eest,
- aktiivsuse eest tunnis.

Hindamine toimub poolaasta kaupa (nädalas on 1 tund).Positiivse poolaastahinde saamiseks tuleb õpilasel täita 50% ülesannetest. Kokkuleppelised arvestuslikud tööd peavad olema täidetud 100 %. Aastahinne on positiivne kui kahe poolaasta hinne on positiivne

KASUTATUD KIRJANDUS

Uuemad õpikud VII-IX, E.Kangron, K.Leppoja „Muusikaõpetuse mõisted gümnaasiumile“(2009), E.Meidla, K.Aavik „Huvitavaid ülesandeid põhikooli muusikaõpetuse tundi“ , internetiavarused.